

rolle, også i West Riding, selv om man her er uden for de egentlige af vikingerne koloniserede egne. Ud over de „rene“ danske og norske navne optræder også skandinaviske omskrivninger af ældre engelske former, foruden at skandinaviske appellativer og personnavne er blevet benyttet, også efter at den nordiske indflydelse er hørt op, idet de er blevet optaget i middelalder-engelsk (fx. ikke-skandinaviske personnavne + -thorp). Alle disse og andre forhold gør det vanskeligt med sikkerhed at fastsætte den danske og norske indflydelse på bebyggelsen. Værket er ledsaget af en række smukke kort over de forskellige stednavnetypers udbredelse, tegnet på et underlag, visende sumpede henh. højtliggende områder samt vandløb.

Viggo Hansen.

Emrys Jones: A Social Geography of Belfast. London, New York, Toronto 1960. (Oxford University Press). 299 sider, 75 fig. 14 × 22 cm. 35 sh.

Det her foreliggende værk omhandler betydningsfulde sider af Belfasts bygeografi. Dispositionen for værket er den klassiske og rigtige for en undersøgelse af denne art. Først gives en god og velunderbygget fremstilling af egnens fysiografiske forhold, og byens placering sættes i relation hertil. Endnu grundigere er en gennemgang af Belfasts historiske geografi siden dens grundlæggelse i 1500-tallet. En undersøgelse af arealanvendelsen (land use) fører bl.a. ind på industriens og handelens placering i byområdet og boligkvarterernes beliggenhed i forhold hertil. Forholdet mellem bosted og arbejdssted og interferensen mellem urbane og rurale arealer og funktioner belyses også i denne sammenhæng. Bogens hovedkapitel, Social Geography, optager 80 sider og giver i første række en gennemgang af byens befolkningsgeografi. De sociale forhold er her undersøgt grundigere end i nogen hidtil publiceret bygeografi. Mest interessant er et kort over befolkningens sociale position i de enkelte bydele. Befolkningens religiøse tilhørsforhold, der belyses grundigt over 35 sider, viser en påfaldende overensstemmelse med dens sociale rangforordning. Således bor næsten alle jøder og de fleste presbyterianere i de „fineste“ kvarterer, mens katolikkerne samler sig i de socialt set ringeste bydele. Bogens sidste hovedkapitel omhandler de forskellige sektorer, for hvilke forfatteren forsøger en mere detaljeret vurdering af det geografiske milieu.

„A Social Geography of Belfast“ er et dygtigt og nyttigt stykke arbejde. Undersøgelserne er i de fleste tilfælde ført ud til den fineste tænkelige differentiering, måske visse steder på bekostning af det store overblik. Værket har dog først og fremmest betydning ved at fremdrage de uhyre forskningsmuligheder, der ligger i socialgeografien, og som sådant har det bud til alle kulturgeografer.

Aage Aagesen.

Olaf Klose und Lilli Martius: Ortsansichten und Stadtpläne der Herzogtümer Schleswig, Holstein und Lauenburg. Karl Wachholtz Verlag, Neumünster 1962. 320 sider, 18 plancher, 2 kort. 21 × 28,5 cm. 120 DM. (Bd. 1 + 2).

Selv om dette værk ikke er skrevet ud fra geografiske synspunkter, idet det i det væsentlige er et led i en række studier vedrørende den slesvig-holstenske kunsthistorie, bør det dog nævnes her som geografisk hjælpemiddel. Det indeholder nemlig en indgående behandling af den ældre udvikling af den bymæssige bebyggelse i området og dertil en særdeles

nyttig katalogisering af alle bykort og alle prospekter af større dele af købstæder, flækker og enkelte storlandsbyer. Derimod medtager værket ikke slotte og herregårde, kirker etc. Værkets medarbejdere har gennemgået et meget stort materiale i både tyske, danske og svenske samlinger, arkiver og biblioteker. Arbejdet er ført frem til 1867, året for hertugdømmernes indlemmelse i Preussen. Også af andre grunde er denne begrænsning rimelig. De ledsagende reproduktioner er af høj kvalitet.

Niels Nielsen.

R. Brinkmann: *Abriss der Geologie. Erster Band. Allgemeine Geologie. Neunte verbesserte Auflage.* Ferdinand Enke Verlag, Stuttgart 1961. 280 sider, 209 figurer. 16,5 × 24,5 cm. 29 DM.

Bogen er en fortsættelse af Emanuel Kaysers lærebog og er en værdig og moderniseret afløser af den. Således er afsnittet om forvitring og jordbundsdannelse blevet mere klimabetonet, og under omtalen af det nivale klima er de forskellige periglaciale jordbundsstrukturer kommet med, men ellers er det her som i de fleste tyske geologiske håndbøger, at de endogene processer er det, der interesserer forfatterne mest og får den bedste fremstilling, hvorimod de eksogene processer ofte betragtes som noget, der egentlig hører hjemme under geografien.

Søernes sedimenter har altid været et svagt punkt i de geologiske håndbøger. Her har man nok gjort dem til genstand for en mere udførlig omtale, men desværre brugt Naumanns og Lundquists ravgale definitioner. Udfnugget sur humus hedder Dopplerit og ikke dy, og dy er en blanding af gytje og sur humus. Kernesprængninger af sten omtales som et resultat af store daglige temperatursvingninger i aride egne, men de findes også i massevis f. eks. i Nordgrønland. Omtalen af marskdannelsen er også stærkt forældet, og det er stadig et tvivlsspørgsmål, om de submarine canyons er udgravet af turbidity currents. Bourcarts flexurteori synes i mange henseender mere sandsynlig.

Alt i alt er det dog en god lærebog, der helt og fuldt er på højde med den standard, som grundlagdes af Emanuel Kayser.

Kaj Hansen.

A. H. Bouma: *Sedimentology of Some Flysch Deposits. A graphic approach to facies interpretation.* Elsevier Publishing Company. Amsterdam, New York 1962. 168 sider, 31 fig., 8 pl. og 3 løse bilag. 17 × 25 cm. Hfl. 32,—.

Bogen gennemgår en række profiler i Alpernes og Appenninernes Flysch zoner samt en række profiler fra Ardennernes, Eifels og Ruhrdistriktets Devonaflejringer. Ved et af forfatteren i samarbejde med Dr. Nota udarbejdet signatursystem anskueliggøres lagfølgens mere detaljerede struktur, særlig de typer af lagserie, der skyldes turbidity currents. Bogen vil sikkert give sedimentologer mange nye impulser, og forfatterens analysemetode vil sikkert vise sig nyttig også ved studiet af vore kvartæraflejringer. Bagest i bogen findes en meget nyttig liste over forskellige sedimentologiske nomenklaturer.

Kaj Hansen.